CYNGOR SIR YNYS MÔN

Pwyllgor: Sgriwtini Corfforaethol
Dyddiad y cyfarfod: 29 Mawrth 2012
Cyfarwyddwr Corfforaethol Perthnasol: Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyfreithiol
Comisiynydd Perthnasol: Mick Giannasi

Pennawd yr Adroddiad: Rhoi Gwybod i'r Aelodau am y Datblygiadau o ran y Cynigion i Gydweithio yn y Gwasanaethau Cyfreithiol

1.0 <u>Pwrpas yr Adroddiad</u>

1.1 Rhoi gwybod i'r aelodau etholedig am y datblygiadau pellach o ran y cynigion i'r chwe awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru gydweithio o ran darparu gwasanaethau cyfreithiol.

1.2 Cyflwynwyd yr adroddiad cyntaf ar y mater hwn i'r Pwyllgor yn ei gyfarfod ar 6 Rhagfyr 2011 pryd gofynnodd yr aelodau am adroddiad yn ôl gyda diweddariad ymhen 3 mis. Mae'r adroddiad hwn yn rhoi'r diweddariad hwnnw o ran cynnydd a datblygiadau ers cyflwyno'r adroddiad diwethaf.

2.0 <u>Materion ar gyfer Sgriwtini</u>

2.1 Fel y gall aelodau etholedig:

- 2.1.1 Nodir datblygiadau ers cyflwyno'r adroddiad ar 6 Rhagfyr 2011.
- 2.1.2 Wneud sylwadau ar y cynigion ar gyfer cydweithio yn gyffredinol ac o bersbectif y Cyngor hwn, a
- 2.1.3 Gwneud awgrymiadau ynghylch gwelliannau posibl.

3.0 <u>Cefndir</u>

3.1 Ers nifer o flynyddoedd, bu perthynas weithio agos rhwng cyfreithwyr sy'n gweithio i'r chwe awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru (sef Sir Y Fflint, Wrecsam, Sir Ddinbych, Conwy, Gwynedd ac Ynys Môn).

3.2 Mae'r berthynas wedi cael ei ffurfioli orau drwy waith Grŵp Swyddogion Cyfreithiol Gogledd Cymru (GSCGC): cyfarfodydd mynych rhwng rheolwyr gwasanaethau cyfreithiol o bob un o'r chwe awdurdod.

3.3 Defnyddiwyd GSCGC i helpu i rannu arferion gorau a gwybodaeth sydd o ddiddordeb cyffredin i ymarferwyr cyfreithiol yn y chwe awdurdod.

3.4 Yn ddiweddar, wrth i'r angen i weithio gyda'n gilydd yn agosach ddod yn flaenoriaeth, mae GSCGC wedi gweithio ar bartneriaethau cydweithio i sicrhau arbedion gwirioneddol ar gyfer bob awdurdod lleol. Mae enghreifftiau diweddar yn cynnwys Cytundeb Fframwaith ar gyfer pwrcasu cyngor cyfreithiol allanol gan gyfreithwyr, pwrcasu ar y cyd hyfforddiant proffesiynol penodol a phwrcasu ar y cyd ddeunydd ymchwil cyfreithiol.

3.5 Fodd bynnag, mae ymarferwyr cyfreithiol ar draws y chwe awdurdod yn ymwybodol fod awdurdodau lleol yn wynebu sialensiau mawr yn y dyfodol agos a bod cydweithio a newidiadau mawr yn y modd y mae gwasanaethau'n cael eu cyflawni ar fin digwydd. Mae'r cyfreithwyr a gyflogwyd gan y chwe awdurdod eisiau sicrhau eu bod mewn sefyllfa i gynnal gwasanaeth cyfreithiol o safon uchel sy'n broffesiynol ac yn ymatebol yn ystod y cyfnod heriol hwn ac wedi hynny.

3.6 Mae swyddogion cyfreithiol o bob awdurdod wedi sefydlu prosiect cydweithio o ran gwasanaethau cyfreithiol dan nawdd y Bwrdd Rhaglen Rhanbarthol ar gyfer Gwasanaethau Cefnogol.

4.0 <u>Y Prosiect</u>

4.1 Yn dilyn trafodaeth ac ymchwil, daeth y chwe awdurdod i gasgliad ynghylch prosiect cydweithio a fyddai â'r amcanion canlynol:

- 4.1.1 Strwythur gwasanaethau cyfreithiol a fydd yn darparu gwasanaeth cyfreithiol addas i'r pwrpas, cynaliadwy o safon uchel i'r chwe awdurdod am y pris gorau i'r pwrs cyhoeddus,
- 4.1.2 Effeithlonrwydd sy'n sicrhau arbedion,
- 4.1.3 Gostwng y swm y mae'r awdurdodau yn ei wario ar wasanaethau cyfreithiol (yn bennaf drwy leihau'r gwariant ar gymorth cyfreithiol allanol), a
- 4.1.4 Cynnal neu wella boddhad cwsmer drwy gydol y cyfnod o newid.

4.2 Tra'n efelychu trefniadau gweithio cyfredol i'r graddau y mae hynny'n bosibl, bydd y model cydweithredol hwn yn golygu y bydd swyddogion cyfreithiol o un awdurdod yn darparu cyngor a chynrychiolaeth gyfreithiol i un arall o'r chwe awdurdod.

4.3 Bydd y prosiect cydweithredol hwn yn fenter esblygol y bydd raid i bob awdurdod ymrwymo iddi am y tymor hir er mwyn sicrhau'r manteision mwyaf. Er mai'r nod cychwynnol yw gostwng gwariant ar gymorth cyfreithiol allanol, bydd y prosiect yn edrych, yn y tymor hwy, i ddatblygu'r gwasanaethau cyfreithiol y mae'n eu cynnig i'w gleientiaid. Gellir gwneud hyn yn rhannol drwy sicrhau fod pob awdurdod lleol yn llenwi swyddi cyfreithiol gweigion yn unol â gofynion y chwe awdurdod yn hytrach na gofynion yr awdurdod sy'n cyflogi'n unig.

4.4 Bydd y prosiect yn cael ei gyfarwyddo gan Dîm Prosiect ac arno reolwyr ac uwch gyfreithwyr o bob un o'r chwe awdurdod. Bydd y Tîm Prosiect yn atebol i Fwrdd Prosiect ac arno Benaethiaid Gwasanaethau Cyfreithiol o bob un o'r chwe awdurdod.

4.5 Penododd y Tîm Prosiect Reolwr Prosiect gydag arian grant a gafwyd gan CLlLC. Mae ei waith a'i gefnogaeth ef wedi bod yn amhrisiadwy i ran y cynnydd a wnaed hyd yma. Bydd yn aros gyda'r prosiect hyd ddiwedd mis Ebrill 2012.

4.6 Mae staff a chleientiaid ym mhob un o'r chwe awdurdod lleol yn gwybod am y cynigion hyn. Bydd sicrhau bod yr holl gydranddeiliaid yn gyfforddus gyda'r trefniadau arfaethedig yn nod pwysig i'r prosiect. Wrth gwrs, mae cyfranogiad a barn aelodau o staff cyfreithiol yn hanfodol i sicrhau llwyddiant y prosiect.

4.7 Bwriedir lansio camau cyntaf y prosiect ym mis Ebrill 2012. Fodd bynnag, bydd y prosiect yn ymdrech tymor hwy i ddatblygu, dros amser, wasanaeth cyfreithiol cynhwysfawr, gwydn o safon uchel ar gyfer y chwe awdurdod lleol.

4.9 Pryd a phan fydd angen gwneud unrhyw benderfyniad gweithredol i gymeradwyo'r prosiect a'r camau y bwriedir eu cymryd o Ebrill 2012, bydd adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r comisiynwyr ei gymeradwyo.

5.0 Datblygiadau ers Rhagfyr 2011

5.1 Mae staff cyfreithiol wedi bod yn gweithio gyda'i gilydd ac mewn ymgynghoriad â'r Reolwr Prosiect i gyflawni'r tasgau isod:

5.1.1 Drafftio Memorandwm o Ddealltwriaeth yn amlinellu'r egwyddorion ar gyfer cydweithio rhwng y chwe awdurdod.

5.1.2 Mae gwaith wedi cael ei wneud i baratoi Cynllun Busnes a Dyluniad Gwasanaeth ar gyfer y fenter gydweithredol. Bydd y prosiect yn adrodd yn ôl ar gynnydd i'r Bwrdd Rhaglen Rhanbarthol ddiwedd Mawrth 2012.

5.1.3 Gofynnwyd i staff cyfreithiol y chwe awdurdod gyfrannu at Holiadur Sgiliau Staff er mwyn datblygu data-bas cynhwysfawr o sgiliau ar draws y rhanbarth.

5.1.4 Gofynnwyd i staff cyfreithiol ddarparu ciplun ohonynt eu hunain, eu gwaith a'u cefndir proffesiynol. Bydd hyn yn ganllaw i aelodau staff eraill ar draws y rhanbarth a gellid, yn y pen draw, eu defnyddio mewn deunydd marchnata.

5.1.5 Cynhaliwyd cyfarfod staff yn Venue Cymru ar brynhawn 22 Chwefror. Gwahoddwyd holl staff cyfreithiol y chwe awdurdod. Yn y diwedd, daeth oddeutu 100 o staff cyfreithiol i'r cyfarfod. Roedd y cyfarfod yn gyfle i gyflwyno ac egluro ein cynigion i'r holl staff cyfreithiol a fydd yn cael eu heffeithio'n uniongyrchol ganddynt.

5.1.6 Roedd cyfle hefyd yn y digwyddiad yn Venue Cymru i staff cyfreithiol gyfarfod y sawl sy'n cyflawni'r un swyddogaeth mewn cynghorau gwahanol. Rhannwyd y staff yn bump Grŵp Diddordeb Arbenigol (GDA) i drafod syniadau o ddiddordeb cyffredin i'w maes gwaith. Roedd hyn yn cynnwys nodi anghenion hyfforddi gyda'r pwyslais ar ddatblygu sgiliau ac arbenigedd proffesiynol yn fewnol (yn hytrach na dibynnu ar orfod prynu i mewn y fath arbenigedd). Y GDA oedd:

Corfforaethol, Contractau a Phwrcasu, Addysg a Gwasanaethau Cymdeithasol, Ymgyfreithiad, Tai a Chyflogaeth, Cefnogaeth a Gweinyddiaeth Gyfreithiol ac Eiddo, Cynllunio a Thai.

5.1.7 Bydd y GDA hefyd yn fodd defnyddiol o sefydlu cysylltiadau rhwydweithio rhwng staff cyfreithiol gwahanol awdurdodau sy'n gwneud yr un gwaith ond sydd ddim hyd yma wedi sefydlu cysylltiadau. Defnyddir hyn fel modd i hyrwyddo a rhannu arferion gorau, rhannu sgiliau a gwybodaeth broffesiynol ac fel adnodd ar gyfer cefnogaeth broffesiynol. Bwriedir hyn i ddatblygu gwydnwch y ddarpariaeth o wasanaethau cyfreithiol mewnol ac fel ffynhonnell o arbedion anuniongyrchol sy'n sicrhau effeithlonrwydd.

Mae atborth cychwynnol o'r cyfarfod Venue Cymru wedi bod yn gadarnhaol.

5.1.8 Mae'r fenter gydweithredol wedi llwyddo i sicrhau grant o £30,000 gan Lywodraeth Cymru o arian ADAPT. Bwriedir defnyddio'r arian hwn i brynu adnoddau datblygu sgiliau proffesiynol fel y cânt eu nodi gan bob GDA.

6.0 **<u>Datblygiadau yn y Dyfodol</u>**

6.1 Mae'r prosiect yn edrych i weithredu'r newidiadau/cynigion isod o Ebrill 2012:

6.1.1 System a fydd yn caniatáu i waith cyfreithiol penodol mewn un awdurdod gael ei wneud gan gyfreithwyr mewn awdurdodau eraill yn y rhanbarth heb orfod allanoli'r gwaith hwnnw i'r sector preifat. Bydd hyn yn rhatach i'r cyngor sydd angen y gwaith ac yn creu incwm i'r cyngor sy'n ei wneud. Gwelwyd hyn fel cam cyntaf y prosiect arfaethedig i gydweithio.

6.12 Gweithredu'r rhaglen hyfforddi ar gyfer y GDA yn y cyfnod hyd at Awst 2012. Wedyn, gofynnir i'r GDA gyfarfod yn rheolaidd a datblygu eu rhaglenni gwaith eu hunain gan gynnwys hyfforddiant a datblygu a safoni arferion gorau yn eu meysydd gwaith penodol.

6.1.3 Cyflwyno cais pellach am gymorth grant i gefnogi gwaith rheoli prosiect am y ddwy flynedd nesaf. Bydd datblygu'r prosiect cydweithio ymhellach ac ar gyfer y dyfodol yn ddibynnol ar sicrhau cyllid ar gyfer rheoli'r prosiect. Heb reolwr penodol ar gyfer y prosiect, mae'n annhebygol iawn y gellir symud ymlaen. Nid oes gan y chwe adain gyfreithiol yr adnoddau mewnol ar hyn o bryd i gyllido swydd rheolwr prosiect ac nid oes gan y staff cyfredol yr amser i reoli'r prosiect. Bydd datblygu ail ran y prosiect yn dibynnu ar sicrhau adnoddau i reoli'r prosiect.

6.1.4 Bydd ail ran y prosiect yn cynnwys edrych ar ddatblygu'r fenter gydweithredol yn endid y mae modd ei marchnata o ran darparu gwasanaethau cyfreithiol i gyrff cyhoeddus eraill yng Ngogledd Cymru

ac edrych ar opsiynau a gofynion rheoli achos ar gyfer y fenter gydweithredol.

7.0 Rôl Sgriwtini

7.1 Cyflwynir yr adroddiad hwn i:

- 7.1.1 Roi gwybod i'r aelodau etholedig am y cynigion ar gyfer cydweithio yn y dyfodol i ddarparu gwasanaethau cyfreithiol ymysg y chwe awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru,
- 7.1.2 Ymgynghori gydag aelodau etholedig fel cydranddeiliaid mewn perthynas â darparu gwasanaethau cyfreithiol i ac ar ran y Cyngor hwn, a
- 7.1.3 Chael sylwadau a barn aelodau etholedig mewn perthynas â'r cynnig ei hun i gydweithio.

Enw'r Swyddog: Robyn Jones
Teitl Swydd: Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol
Adran: Adran Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyfreithiol

Dyddiad: 12 Mawrth 2011

Atodiadau: Dim

Penderfyniadau Perthnasol a wnaed eisoes gan y Cyngor, y Pwyllgor Gwaith neu'r Bwrdd Gwasanaeth Lleol:
Dim penderfyniadau perthnasol blaenorol.

Papurau Cefndir: Dim

Swyddog Cyswllt: Robyn Jones (Rhif Ffôn: 01248 752134).